SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 4, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЧЕРВНЯ 1991 Ч. 104. РІК XCVIII.

Д-р Ю. Попель впровадив нову методу операції катарактів

Вілмінґтон, Дел. — З очної клініки Делаверу повідомляють, що український окуліст, спеціяліст від очної хірургії д-р Юрій Попель, випробував новий спосіб усування катарактів, в якому немає потреби уживати в очній плівці швів, а пацієнти можуть вже кілька годин після операції іти домів і не потребують, як досі, тижнів чи місяців реконвалесценції.

Цей новий спосіб, в якому не треба зашивати очної плівки, полягає на розрізі на білій частині очної плівки, у формі тунелю так, що все зростається відтак природно.

Д-р Ю. Попель, який є директором очної клініки, заявив, що ця нова метода, яку він випробував є величезним кроком вперед у лікуванні пацієнтів з катарактами тому, що уживаючи її реконвалесценція триває не довше, як 24 години.

Д-р Ю. Попель є одним із нечисленних міжнародної слави очних хірургів, який брав участь в конференції у справах операцій катарактів в Бостоні, де мав нагоду вияснити випробувану ним нову методу. Вже в 1988 році д-р Ю. Попель був першим, що впровадив в очній клініці Делаверу методу одного шва при операціях катарактів, а тепер з успіхом виконує такі операції без швів взагалі.

КВАРТЕТ З УКРАЇНИ В ОТТАВІ

Оттава, Онт. — Концерт вокального квартету „Явір" з України, під патронатом Українського Народного Союзу, відбудеться тут в середу, 19-го червня в National Arts Center — Studio Theater. Початок о год. 7:30 вечора. За дальшою інформацією слід звертатися до Лесі Алер (613) 739-1372, або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

У вересні готується закарпатська зустріч на „Верховині"

Чикаго (Ко3І). — Комісія Зв'язку й Інформації закарпатських українців повідомляє, що в днях 27-29 вересня 1991 року відбудеться чергова зустріч вихідців із Закарпаття на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й. Останні події на Закарпатті, Пряшівщині та серед югославянських русинів-українців, як і різні ініціятиви в діяспорі диктують потребу такої зустрічі закарпатських українців в Північній Америці.

Організатори заповідають участь гостей із Закарпаття. Передбачена товариська і культурна програма, як і доповіді та дискусії до поточних проблем на вужчій закарпатській батьківщині. На зустрічі-з'їзді поділяться своїми враженнями і підсумують висліди учасники міжнародної наукової конференції та земляцької зустрічі закарпатців з різних країн, що відбудеться від 26-го серпня до 1-го вересня в Ужгороді. Понад 25 осіб досі зголосили свою участь з-за океану, в тому 12 доповідачів. Всіх доповідей зголошено близько 75. Запланована багата культурна, мистецька і туристична краєзнавча програма.

Позичену домовину — треба... віддати

Чернівці. — Люди похилого віку, які мешкають у цьому місті, — інформує газета „Культура і Життя" у вістці „Домовина на прокат", тобто на тимчасове користування", уже тепер запасаються домовинами.

Спонукала їх до цього подія, про яку повідомила газета „Буковинське Віче". Ось у цій газетній замітці жителька Чернівців, розповіла про одну історію, що приправилась її сім'ї. Коли померла її тітка, Галина Соломаха звернулася до спеціяльного комбінату при міському похоронному заведенні, що виконує ритуальні послуги, щоб для її тітки виготовили домовину. Але у цьому заведенні їй відмовили, вказуючи при тому, на брак дощок, цвяхів та інших необхідних матеріялів. Зажурена Г. Соломаха звернулася з проханням і до підприємства, де працювала її тітка. Даремно. Відмовили, співчутливо похитуючи головою. Мало, розпач не пройняла Галину, але про її відчай довідалася одна бабуся, яка щоб мати змогу спокійно вмерти, постаралася про домовину. Пожаліла вона Г. Соломаху і запропонувала їй свою домовину, але з умовою... повернення після похорону.

Проф. О. Пріцак отримав премію Української Академії Наук

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Президія Академії Наук України призначила премію ім. А.Ю. Кримського професорові Гарвардського університету Омелянові Пріцакові під час урочистої сесії Загальних зборів АН УССР, присвяченій 120-річчю з дня народження видатного українського вченого-сходознавця Агатангела Кримського.

Проф. О. Пріцак

Київські газети повідомили, що „...премія присуджується вперше, оскільки була заснована лише в 1990 році...Вона встановлена в імені одного з найбільш відомих дослідників-сходознавців, Агатангела Кримського. Вчений - філолог, сходознавець, оригінальний письменник і перекладач, він широко відомий не тільки на Україні, а й серед науковців багатьох зарубіжних країн. Автор близько 1,000 наукових праць, академік Кримський був ще й активним громадським діячем. Політика репресій против української інтеліґенції не обминула і його".

„Присудження першої української сходознавчої премії імени академіка АН УРСР А. Ю. Кримського професорові О. Й. Пріцаку, — визнання його величезного внеску у відродження українського сходознавства і в розвиток української гуманітарної науки в цілому, в укоріненні її в грунт світової науки".

Н. МАТВІЄНКО В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. — У п'ятницю, 7-го червня, тут відбудеться концерт відомої співачки кіянки Ніни Матвієнко. Імпреза матиме місце в Normandy High School і почнеться о год. 7:30 вечора. Додаткової інформації можна отримати, телефонуючи на число (215) 437-4815.

В УКРАЇНІ ДІЄ ТАЄМНА ВЛАДА

Київ (ПС УРП). — Тут депутати Київської Міської Ради викрили таємний орган влади, заснований 1984 року першим секретарем ЦК Компартії України Володимиром Щербицьким та колишнім головою Ради Міністрів Ляшком, до якого входять представники КҐБ і МВС.

Член Київського Міського Виконавчого Комітету і депутат Київської Міської Ради Володимир Олійник розповів, що цей антиконституційний орган влади діє в Україні ще з доперебудовних часів. Практика засідань у вузькому колі існувала і далі існує також в інших республіках. Так розкривається таємниця позбавлення генеральського звання Олега Калугіна: засідання Ради Міністрів СССР не було, а в її імени рішення виніс колишній голова Н. Рижков.

Депутати Київської Міської Ради виявили, що навіть у цього року у вузькому колі було прийнято щонайменше шість рішень. Однак навіть виконуючому обов'язки голови Міської Ради Олександрові Мосіюкові не вдалося ознайомитися з цими документами, а чотири з них взагалі зникли невідомо як і куди.

За словами начальника другого відділу, до цього таємного органу влади входять три члени виконавчого комітету, наділені, згідно з постановою, вирішальним голосом: голова виконавчого комітету, його заступник і управитель справами. Шість інших осіб мають дорадчі голоси. Це представник Комітету Державної Безпеки, представник Міністерства Внутрішніх Справ, військовий комісар, начальник штабу цивільної оборони, начальник пляновоекономічного управління Ради і начальник другого відділу виконкому.

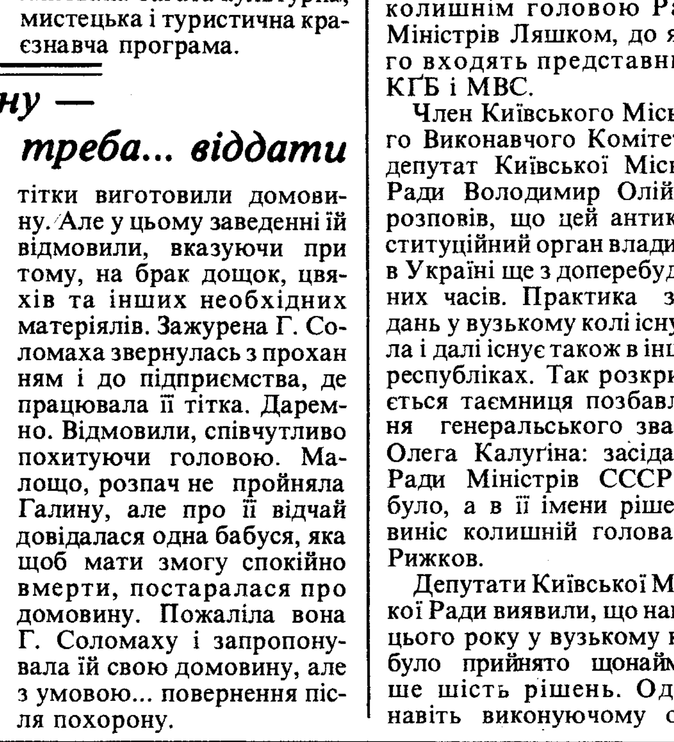
Коли депутати почали з'ясовувати як працював цей засекречений орган виконкому, то виявилося, що заступник голови виконкому ні разу не був на цьому засіданні, а керуючий справами виконкому був лише раз. Отже більшість рішень приймалися фактично одною особою при підтримці дорадчих голосів трьох генералів і полковника. Та і це ще не все. Голова виконкому Київської Міської Ради Г. Малишевський заявив, що також не був на всіх засіданнях і не підписував їх рішення. На думку Малишевського, творцем цих „рішень" був військовий комісар Києва.

Постанова про „цілком секретні" звужені засідання підписана В. Щербицьким. Але хто створює і хто контролює ці звужені засідання — невідомо. Згідно з постановою, підписаною 1984 року Щербицьким і Ляшком, вони створювалися рішенням міського (обласного) комітету КПСС і міського (обласного) виконавчого комітету. В нинішній час вважається, що партія формально не бере участи у формуванні цього органу і не контролює його працю. Проте орган не лише існує, але діє тепер. А, постанова, підписана Щербицьким в свою чергу виникла на основі аналогічної союзної постанови, підписаної Кунаєвим і Рашідовим.

Цілком можливо, що подібні формування створені по всьому СССР. Можливо це вони називають себе „Комітетами національного спасіння", які готові в будь-яку мить за допомогою військової сили усунути законно обрану владу.

„Треті совєти, чи національне відродження?"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Таке питання ставить молодий, енергійний голова Івано-Франківської Обласної Ради народних депутатів і член Центрального Проводу Руху Микола Яковина, коли хоче нам тут в ЗСА представити проблеми нової адміністрації у своїй області, головою якої йому судилося стати 6-го квітня 1990 року.

М. Яковина під час інтерв'ю в редакції „Свободи".

Як пригадує він цей пам'ятний для нього день, каже, що обраний 94-ма голосами став першим некомуністичним головою Обласної Ради і огорнув його страх перед величезною відповідальністю, яку взяв на себе.

— Це ж відповідальність за долю одного з половиною мільйона людей, — а нам здається, що вона віддзеркалюється на його так молодому, а дуже однак серйозному обличчі, в його розважних поглядах і навіть у сумних очах, в яких добачуємо журбу за майбутнє цієї великої частини Західної України, перед якою такий важкий шлях до повного відродження.

І ми відразу переходимо до всіх цих турбот, що їх він так глибоко переживає, а які нам тільки далекі глядачі подій, що відбуваються в Україні.

— Яка мета вашого короткого перебування у ЗСА? — ставимо як перше стереотипне питання гостеві.

— Посилення зв'язків, переговорення можливостей туризму в Івано-Франківську область, зокрема в Карпати, зустрічі з американськими фахівцями у господарській галузі. Все це надію зробити у Вашінґтоні, де буду кілька днів на запрошення Надії МекКонелл і Віталія Гарбера. Але поруч з тим, я у зустрічах з українською громадою бажаю представити проблеми нашої нової адміністрації та зацікавити нашою областю. Бо якось так склалося, що ми найменше відомі та може найменше дістаємо допомоги. Ні, ми не хочемо жебрати, як інші — ми стараємося як мога бути самовистачальні. Однак треба нашим людям зрозуміти, що тепер слід закасати рукави і працювати щоб загальмувати економічну кризу, яка зараз існує. І тому нам

(Закінчення на стор. 3)

ЗСА і СССР прийшли до згоди щодо звичайних озброєнь

Лісбона, Еспанія. — З'єднані Стейти Америки і Совєтський Союз повідомили в суботу, 1-го червня, що вони вирішили протиріччя, які стосуються підписаної в листопаді минулого року угоди країн НАТО і Варшавського Пакту про редукцію звичайних озброєнь, і що вони приступили до підготови зустрічі на вершинах, яка відбудеться у Москві, можливо, вже в кінці червня.

Це оголошення було зроблене після зустрічі державного секретаря ЗСА Джеймса Бейкера і міністра закордонних справ СССР Александра Безсмертних. „Сьогоднішня наша угода, — сказав Бейкер на пресовій конференції, — дозволить обом сторонам прискорити хід переговорів про стратегічні озброєння".

Виступаючи в суботу у Військовій академії у Вест Пойнті, Н. Й., на урочистому врученні дипломів випускникам академії, президент Джордж Буш вітав успіх переговорів між Бейкером і Безсмертних і заявив, що це „прочистило шлях до зустрічі на вершинах".

Зустріч у Москві між Горбачовим і Бушем планувалася на початок року, але після побоїща, що його влаштувало совєтське військо у Вільнюсі і Ризі, зустріч була відкладена. На перенесення її на пізніший час вплинуло і небажання Совєтського Союзу виконувати умови підписаного у Парижі договору про скорочення звичайних озброєнь і чисельности війська. Москва вирішила перевести в підлеглість командування військово-морських сил кілька великих військових з'єднань, щоб уникнути їх розформування і демонтажу бойової техніки. У зв'язку з цим Адміністрація Буша відмовилася представляти угоду про зменшення звичайних озброєнь на ратифікацію Сенату, знаючи, що Сенат відмовиться їх ратифікувати.

Досягнута в суботу між Бейкером і Безсмертних домовленість означає, що СССР зобов'язується виконати всі умови підписаних в Парижі угод. Державний секретар оголосив, що відповідна обіцянка Москви дасть можливість відновити американсько-совєтські переговори про стратегічні озброєння.

Бейкер і Безсмертних обговорювали й інші справи, які становлять взаємне зацікавлення: допомога Заходу Совєтському Союзові, близькосхідний мирний плян та інші.

О. ЗАБУЖКО В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка 8-го червня влаштовує тут доповідь кандидата філософських наук, поетеси і прозаїка, гості з Києва Оксани Забужко на тему „Сучасні проблеми української культури і мови в Україні". Початок о год. 5-ій вечора. Доповідь відбудеться в Домі НТШ, 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями.

Відкриють курс української мови в Нюйоркському університеті

Ню Йорк. — Тут в Нюйоркському університеті у **наступному осінньому семестрі, починаючи з вересня, організується перший курс** навчання української мови, „Юкрейнієн I". Навчання буде відбуватися кожного четверга від год. 6:10 до 8:05 вечора. Реєстрація від 15-го до 27-го вересня в університетському відділені іноземних мов, 2 Юніверситі плейс, кімната ч. 55, число телефону (212) 998-7030.

Студенти, які бажають отримати кредити з української мови, можуть брати „Профішенсі тестінґ ін юкрейнієн" у вище поданому університеті за попередніми домовленням.

У СВІТІ

ВІЙСЬКОВИЙ ТРИБУНАЛ Румунії засудив одного з керівників колишньої румунської служби безпеки „Секурітате" до семи років тюремного ув'язнення за придушення антикомуністичного повстання в 1989 році. Засуджений генерал Неаґоє очолював у „Секурітате" п'яте управління, яке відповідало за боротьбу з політичним вільнодумством при Чаушеску. Генерала також звільнили з рядів румунських збройних сил і зобов'язали виплатити державі компенсацію в сумі 1 міл. леїв (близько 17,000 дол.). Інші співробітники „Секурітате" були засуджені до різних термінів тюремного ув'язнення, але не більше як п'яти років.

ПРЕЗИДЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ економічної спільноти Жак Дельор повідомив, що ця організація готова надати Югославії фінансову допомогу в сумі 4 млн. дол. Цей кредит повинен допомогти дальшому проведенню реформ федерального прем'єра Анте Марковича і усунення небезпеки громадянської війни. Однак сербські керівники виступають проти таких реформ, бо вони грозять монополії комуністів на владу. Виступаючи перед членами парляменту республіки, сербський президент Слободан Мілошевич заявив, що Сербія попала під тиск не лише хорватських націоналістів, які намагаються розколоти федерацію, але й Заходу, який загрожує їй економічними санкціями. Після виступу Мілошевича 52 члени парляменту, які представляють опозиційні партії республіки, демонстративно покинули засідання, заявляючи, що політика президента веде до поглиблення економічної і політичної кризи в країні.

ВИСТУПАЮЧИ НА СПІЛЬНІЙ пресовій конференції французький президент Франсуа Міттеран і німецький канцлер Гельмут Коль заявили, що не виступають проти того, щоб „сімка" індустріяльних країн запросила Михаїла Горбачова на свою наступну нараду, яка відбудеться в липні в Лондоні. Міттеран підкреслив, що метою присутности Горбачова на нараді повинні бути лише „консультації з питань, які мають спільний інтерес для нього і для нас". Він, однак, не виключив, що в майбутньому СССР може стати повноправним учасником подібних конференцій. Коль погодився з Міттераном, але підкреслив, що Москва повинна „сама допомогти собі", провівши докорінні економічні реформи і вирішивши конфлікти між центром і союзними республіками.

НАЧАЛЬНИК ШТАБУ СОВЄТСЬКОЇ армії генерал Михаїл Мойсеєв звернувся до литовського уряду з вимогою забезпечити в республіці виконання закону про набір новобранців у збройні сили СССР в 1991 році, загрозивши в противному разі „прийняти всі необхідні заходи". Литовський президент Вітавтас Ляндсберґіс різко зареагував на черговий совєтський ультиматум, заявивши, що, згідно з конституцією Литовської республіки, її громадяни не зобов'язані служити в чужинецьких арміях. Він зауважив, що це „добре знають совєтські військові керівники".

ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ ПРИБУЛИ ДО ПЕРЕМИШЛЯ ДЛЯ ПРИВІТАННЯ ПАПИ

Перемишль. — В суботу, 31-го травня Папа Іван Павло II прибув з черговою візитою до Польщі, своєї рідної батьківщини, де його на летовищі в Кошаліні вітав офіційно президент Лех Валенса та інші офіційні церковні та державні представники. Візита відрізнялася від попередніх тим, що Папа тим разом прибув до звільненої від комуністичної тиранії батьківщини і його вітали поляки й інші національності, не тільки як голову Католицької Церкви в світі, але також як символа духового відродження Польщі, а рівночасно відродження католицьких церков в колишніх сателітних державах і в самому Совєтському Союзі, зокрема у Прибалтиці і Україні.

Тому не дивно, що в неділю, 2-го червня, коли Папа Римський прибув до Перемишля, міста, яке після Другої світової війни було прилучене до Польщі, тисячі українців, в більшості із Західньої України, отримавши окремий дозвіл відвідати Польщу без візи і без жодних формальностей, прибули до цього міста над Сяном, щоб в першу чергу побачити Папу взяти участь в торжественній Богослужбі, засвідчити вірність Української Греко-Католицької Церкви Апостольському Престолові і запросити Святішого Отця на відвідини в Україну.

Кореспонденти інформують, що Папа звернувся до українців із спеціяльним посланням, говорив до них українською мовою, благословив зібраних і їхню терплячу Церкву, яка ще донедавна була заборонено Церквою і перебувала в катакомбах. Вірні плакали ревними слізьми, клякали на коліна, співали релігійні пісні, вітали Папу квітами і синьо-жовтими прапорцями, а деякі, як, наприклад, Марія Іваницька із Самбора, заявляли, що вже тепер можуть легше відійти з цього світу побачивши того, що так багато допоміг УГКЦеркві і посередньо українському народові.

Тисячі українців греко-католиків прибули до Перемишля з корінної Польщі, де, згідно з інформаціями кореспондентів, живе коло 500,000 українців.

Поінформовані особи кажуть, що Папа з розмислом включив Перемишль до плянів своєї поїздки, щоб на кордоні між Польщею і ССР зустрінуться з більшою кількістю українців, спробувати зменшити напруження між українцями і поляками, яке виникло з приводу назначення єпископа для українців-католиків і передачі перемиської катедри у якій тепер резидують отці кармеліти (босі). Папа заявив зібраним українцям, що у його плянах є також відвідини України в майбутньому, що було б переломовим історичним моментом, тобто першою візитою Папи в Совєтському Союзі.

З нагоди цієї зустрічі Папи з українцями-католиками у Перемишлі світова преса написала чимало про Україну, українську проблему, українців в Польщі і їхні ще досі неполагоджені справи, УГКЦеркву, яка відроджується, п'ять мільйонів католиків в Україні і багато інших позитивних заміток. Довшу інформацію помістила газета „Ню Йорк Таймс" з 3-го червня ц. р. на підставі звідомлення кореспондента Степена Енгельберґа.

БЕНКЕТ АБІТУРІЄНТІВ

Іст Гановер, Н.Дж. — Школи українознавства метрополії Ню Йорку влаштовують бенкет-баль абітурієнтів, який відбудеться в суботу, 8-го червня, в год. 7-ій вечора в Рамада готелі, дорога ч. 130, Іст Гановер. В програмі: роздача дипломів і нагород, мистецька частина, вечеря і забава, яка продовжиться від год. 9-ої вечора до 1-ої. Гратиме оркестра „Темпо". Вступ на бенкет і баль 25 дол., тільки на баль — 10 дол. В справі зголошень слід звертатися до Оленки Юрчук (201) 994-2086 або до Марти Лиско (201) 915-0438.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З НАУКОВИМИ ДОСЛІДАМИ населення ЗСА з року на рік стає старшим і живе значно довше, тому так болюче тепер починають відчувати брак лікарів, які мають відповідні кваліфікації для лікування старших віком осіб. Бо навіть ті лікарі, що серед своїх пацієнтів мають багато осіб похилого віку, мають дуже мало будь-якого систематичного вишколення з ділянки ґеріятрії (вивчення особливості захворювань людей похилого та старечого віку, а також методи лікування та запобігання їм), а медичні школи щойно тепер започатковують навчання з цієї ділянки. Д-р Луї Кеттел, колишній декан медичного факультету та теперішній віцепрезидент Асоціяції американських медичних коледжів, стверджує, що лікарі та інший медичний персонал натрапляють чим раз частіше на проблеми, пов'язані з хворобами осіб похилого віку.

ДЕМОКРАТИЧНА БІЛЬШІСТЬ в Конгресі вже вдруге старається зібрати достатню кількість голосів, щоби схвалити новий закон про громадянські права, бо попередній проєкт натрапив на президентське вето. Одначе президент Джордж Буш з неменшим невдоволенням поставився і до демократами переробленого проєкту, закидаючи їм, що вимога про квоти у наборі працівників є такими неясними та законно непрактичними, що викличуть протилежну реакцію. З подібними закидами в сторону демократів виступили також головний прокуратор ЗСА Ричард Торнбирґ і пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер. Виступаючи з доповіддю перед випускниками Академії ФБІ, президент Дж. Буш, заявив, що запропоновані зміни у вище згаданому законопроєкті матимуть тенденцію заохочувати працедавців у вживанні квот при наборі працівників тільки тому, щоби оминути судових процесів.

УКЛАДАЮЧИ БЮДЖЕТИ НА наступний урядовий рік, що звичайно починається 1-го липня, стейтові та міські уряди зовсім не скривають того, що їм прийдеться в загальному підвищити податки та на більйони доларів обнизити свої видатки. Економісти є дуже затривожені таким обороте справи, бо на їхню думку гроші, що їх мусітимуть громадяни щадити на заплачення податків значно обмежать їхні спроможності купівлі та в цей спосіб можуть дуже сповільнити і так надто кволі спроби економічного пробудження. Проф. Едвард Ґремліх, викладач економіки Мишиґенського університету, який з доручення Конгресу вивчає цю проблему, дійшов до заключення, що будь-яке зменшення витрат стейтових і місцевих урядів дуже збільшить безробіття в країні, зокрема в таких стейтах, як Ню Йорк, Каліфорнія та в Новій Англії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи треба повертатися до старих часів?

Приїхала з України до Ню Йорку видатна шкільно-освітня діячка і в розмові хвалилася, що існує в Україні плян заснування „Рідної Школи", яка будуватиме шкільні будинки для навчання дітей і молоді українською мовою. Людина безумовно доброї волі, ідейна, активна, позитивна. Але висловлений нею плян не стрінувся з апробатою. Навіщо засновувати організацію для будування шкіл, де навчали би українською мовою, коли провід шкільництва у великій частині вже є в українських руках і напевно буде, бо українізація в першу міру стосується шкільництва. Академія Наук і високі школи, університети, ще у великій мірі зрусифіковані, але й там процес українізації поступає вперед. Шкільні будинки — державні, якщо вимагають ремонту — слід його перевести. Ясно, що мусить бути інша система й інший основний підхід до навчання та інші шкільні підручники, особливо історії, мови й літератури, як були в часі, коли „від молдавина аж до фина все замовкло" і після того, за існування надзору Кремля над усім життям в Україні — включно з освітою.

Не слід наслідувати все те, що українці творили у Західній Україні за австрійської і польської влади. Тоді створено Товариство „Рідна Школа", яка заснувала приватні українські народні і середні школи у боротьбі проти польонізації. Останнім передвоєнним головою централі „Рідної Школи" у Львові був д-р Ілля Кокорудз, колишній директор Першої української Академічної гімназії у Львові. Найвидатніші українські педагоги, з яких багато мали формат університетських професорів, жертвували свій час і знання для вчителювання у школах „Рідної Школи". Як українська кооперація так і приватне шкільництво стало своєрідною українською державою у польській державі і „Рідна Школа" теж не була свобідною від шикан і переслідування, особливо за часу урядування в характері міністра освіти й віровизнання проф. Станіслава Грабського, українофоба і грабаря українського шкільництва. Це був т. зв. утраквізаційний закон, популярно званий „лекс Грабскі", який під плащиком двомовности справді спольонізував українські школи. Такі світлі постаті, як сенатор Михайло Галущинський, посли Володимир Кузьмович, Сергій Хруцький, Володимир Великанович, — колишні вчителі й директори шкіл, вели вперту боротьбу на терені варшавського сойму і сенату в обороні нашого шкільництва.

Але з нинішньої перспективи — це вже далека минувшина. Сьогодні йде в Україні змаг за самостійну державу, а не за „Просвіту" й приватну школу з рідною мовою навчання.

Коли вибухла Перша світова війна у 1914 році не було в Україні ні однієї української народньої школи. Це вже теж померклий час. Сьогодні підхід до проблеми українського шкільництва мусить бути інший, державницький. Це підхід українізації зрусифікованого шкільництва. За Української Народньої Республіки проголошено культурно-національну автономію для національних меншин України. Воно повинно й тепер зберегтися у практиці, не тільки в теорії. Але українські педагоги, батьки й шкільна молодь не потребують щойно будувати свої шкільні будинки. Існуючі будинки треба заповнити українським змістом. Найбільша турбота — шкільні підручники. За доби сталінізму навіть підручники математики розпочиналися подякою „ясному сонечкові" за те що дозволив видати такий підручник. Математика, фізика, хемія, всі ділянки навчання потребують української термінології. Відірвімось від зрусифікованого духа й зробім його українським — оце місія всіх шкільно-освітніх діячів в Україні. Українські лідери в Україні знають це і розуміють.

Ми, українці, за океаном, з турботою стежимо за процесом визвольного здвигу в Україні. Подивляємо і радіємо, але й сумуємо деякими проявами і турбуємося, що дехто з українців у діяспорі підходить до подій на сході Европи з партійницького, а не національно-державницького становища. Перемога українського визвольного руху залежить від єдности фронту під одним авторитетним проводом.

Олександер Серафин

ПЛЯН ҐОРБАЧОВА — 100 БІЛЬЙОНІВ

Підписання договору між дев'ятьма республіками і Ґорбачовим 23-го квітня 1991 року принято у світі, як звичайний черговий крок до рятунку імперії. Одначе, тепер спостерігачі СССР вважають цей акт як щось більш важливе. Політична ситуація у країні змінилася в користь демократів і прихильників економічних реформ.

Два головні фактори дають поштовх до співпраці. Після місяців розмов і арґументів за і проти, обі сторони прийшли до переконання, що це їм нічого не допомогло. Другою причиною є критичне становище економії. Цей катастрофічний занепад був частинно спричинений безвихідним положенням між Кремлем і республіками.

Якщо теперішній поштовх до компромісу продовжуватиметься, СССР стане більш демократичною країною із значним авторитетом республік. Осягнувши певне перемир'я у країні, Ґорбачов знову звертається до Заходу за економічною допомогою. Негайно розіслав своїх післанців — політичних, економічних і мілітарних — по світі, щоб мостити дорогу у цьому напрямі. Він також виелімінове інші перешкоди, як справу еміґрації і непорозуміння у договорі відносно роззброєння. Обі ці справи мають вплив на економічну допомогу Заходу, зокрема ЗСА. Це все ще може бути незадовільним у переконуванні Заходу. Гарвардський професор Ґ. Аллісон вважає, що ще передумовою наперед мусять бути вирішені дві інші справи: вільні вибори в державі і введення в життя ринкового економічного пляну.

Сімох совєтських економістів на чолі з Ґ. А. Явлінським відбули наради у Гарварді 20-го травня з американськими професорами для випрацювання пляну з радикальними реформами, який зберігав би економію СССР і забезпечив чималого розміру фінансову допомогу Заходу. Ця група має на увазі суму від 15 до 30 мільярів дол., річно протягом кількох років у формі субсидії.

Два дні пізніше Ґорбачов просив мільярдів долярів допомоги демократичного світу. Він уважає, що це було б для західнього світу дуже корисним. Тому, на його думку, якщо було можливим дати 100 мільярдів на війну у Перській затоці, то можливо Захід найде відповідну суму, щоб допомогти СССР. Ця сума мала би бути досить поважна.

Американські професори вважають, що совєтські економісти тепер вже приготовані до серйозної економічної аналізи, чого не було у попередніх плянах, тим самим це переконувало Захід про їхню рішучу постанову. В теперішньому пляні, одначе, не говориться про конвертабільність рубля і приватну власність. Минулого року, совєтські економісти пропонували пляни економічних реформ, а Ґорбачов їх відсунув, просив зміни і остаточного нічого радикального уряд не прийняв. Спостерігачі вважають, що економічна ситуація є більш загрозлива і сприяє серйозним реформам.

Загальним завданням сімох економістів є випрацювати хоч 25-сторінковий робочий плян, який вони дадуть Ґорбачову і представникам сімох найбільше індустріяльних країн світу — т. зв. Група сімох (ЗСА, Канада, Німеччина, Франція, Великобританія, Італія, і Японія). Згадані засідатимуть у Лондоні у липні 1991 року.

Президент Ґорбачов запрошується на цю конференцію. Його участь у формі глядача ще є в стадії обговорення, бо не всі сім згідні щодо участи Ґорбачова. Наприклад, прем'єр Італії вважає, що СССР заслуговує зі сторони „Групи сімох" на більшу увагу і підтримку. Президент Буш остерігає, що присутність Ґорбачова на конференції може мати небажані наслідки — змусить Захід до дії. Ґорбачов повідомляє, що він може подати свою пропозицію на конференції у Лондоні, чи поза нею. Одначе, він вважає, що прийшов час, щоб СССР висловив свою думку і погляди на майбутнє, на конференції, — сесії „Групи сімох".

Приїзд совєтських економістів до Гарварду і офіційний виступ Ґорбачова відносно субсидій для СССР не випадкові. Провідник економістів Явлінський бував і є в постійному контакті з Ґорбачовим. Постає запит: чи можна за короткий час випрацювати такий економічний плян, щоб врятував імперію від загибелі, перед, якою вона стоїть? Тут розбіжність опіній. Проф. М. Ґорбачов, заступник директора Центру російських досвідів при Гарвардському університеті, каже: „Можливості, що цей плян збереже СССР від руїни є мінімальні. Навіть, якби ми дотримали свої зобов'язання, то не має ґарантії, що СССР дотримає свої".

Усі ці потягнення Ґорбачова ставлять Захід в захисне положення. Він спонукує Захід стати партнером в реінтеґрації СССР у світову економію і спільноту. Правдоподібно, справа грошей, а зокрема їхній розмір, стануть перешкодою у такій стратегії. Інший також запит: як сильним можна зробити історичного ворога Заходу?

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дарія Маркусь

На картинах „вишите життя" мистця

Ярослав В. Вижницький, український артист-маляр в ЗСА, народився в 1927 році в селі Вороняки Золочівського повіту в Галичині. На еміґрації з 1944 року, в ЗСА поселився в 1950 році. Вчився в Національній академії мистців (National Academy of Design School of Fine Arts). Член-засновник в 1950-их роках секції молодих мистців Об'єднання Мистців Українців в Америці. Брав участь в колективних виставках ОМУА та мав ряд індивідуальних виставок в різних містах Америки. Живе постійно в Гантері, де має свою постійну ґалерію. В 1987-88 роках брав участь в малій експедиції в Гімалаях (Непаль), намалював серію гімалайських краєвидів і побутових сцен з Непалю. В днях 10-12-го травня 1991 року мав велику виставку в Чикаґо (Український Культурний Осередок), на відкритті якої д-р Дарія Маркусь виголосила слово про мистця.

Усім добре знайома пісня „Два кольори", в якій співається, що як взір на полотні так „вишите моє життя на ньому". Можна сказати, що в картинах Ярослава Вижницького вишите його життя,— що не хронологічно зафіксовує події, але життя у багато глибшому розумінні — життя як бажання, мрії, відчуття, можна навіть сказати, життя як туга душі за прекрасним. Кажуть, що деякі люди знають ціну кожної речі, але не знають її вартости. Картини Ярослава Вижницького віддзеркалюють те, що для мистця найбільше вартісне — природу у всій її грайливій кольоритності, в незлічених формах, в таємничості безнастайної змінливости і самовідродження.

Славко Вижницький молодим юнаком сам опинився на еміґрації, і через те тим більше треба доцінити його досягнення в праці і мистецтві, бо самому в житті пробиватися не легко. Його мистецький талант допоміг йому скінчити студії, бо був він стипендіянтом у крайовій проєктувальній академії в Ню Йорку. Він є одним із перших членів Товариства молодих образотворчих мистців, яке було створене при ОМУА — Об'єднанні Мистців Українців в Америці — в половині 1950 років. Починаючи з 1955 року як студент брав участь у збірних виставках Товариства, а в 1964 році влаштував першу індивідуальну виставку в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Від того часу бачимо його твори на багатьох збірних та індивідуальних виставках у Ню Йорку, Філядельфії, Вашінґтоні, Торонто, Монтреалі, і тут у нас, в Чикаґо, де сьогодні він не вперше. Але найцікавіше — це його постійна виставка у його власній ґалерії у славному Гантері в Нюйоркському стейті. Сама садиба, де приміщена ґалерія, серед прекрасної спокійної гірської природи, з грядками квітів біля хати , з кущами похилої червоної калини — такої сьогодні популярної в пісні на Україні — це оаза спокою, символічна криниця, з якої черпає наснагу неспокійна мистецька душа.

Квіти — вони перетворили нашу малу авдиторію, де не раз доводилося вислуховувати різні доповіді, в райдужний город. Квіти полонять нашу увагу не тільки своїми барвами, не тільки своєю вишуканістю структури, але — застрашуючо — своєю короткотривалістю. І може саме тому у відважних і виразних кольорах, якими мистець вириває від долі короткотривалости ці квіти — на полі, в городі, у фляконі — зафіксовуючи їх на полотні, можна вчитувати екзистенціональний зміст — бути відважним в обличчі неминучого небуття. Квіти, які глядачі виставки оглядають, вже не існують. Їх нема, і вони є. Вони можуть бути букетом для орнаменту, для насолоди; вони можуть бути пригадкою миттєвости краси життя.

Мені здається, що мистець міг би створити собі світ з картин квітів і ніколи з нього не виходити, така невичерпна тематика та естетика цього сюжету. Але квіти не виповнюють творчий світ Ярослава Вижницького. І хоч можна, як писав англійський поет Блейк, „бачити всесвіт у зернятку піску, і рай у квітці", спокій гантерської колиби, гантерських гір не вистачали мистцеві. Він прагнув відчути той вершинний спокій так високо і далеко понад шум щоденного, буденного життя, що осінню 1987 року разом із групою друзів, вибирається на „дах світу" — в Гімалаї, до Непалю. І тут ми бачимо в його картинах той світ, який заманює неспокійні душі мандрівників-мрійників. Він не ніжний, не солодкавий. Його магнетична краса така ж відважна, як і широкі мазки пензля мистця. До певної міри, картини з подорожі в Гімалаї — це щоденник, в якому записано враження із зустрічей з людьми, події, місця. Але в них записано і більше. З часом, з віками, і люди, і події, і місцевості вимажуться з пам'яті. Те, що для нас таке важливе сьогодні, може бути навіть і незрозуміле для будучих поколінь. Але поки люди будуть людьми, краса природи завжди торкатиметься їхніх душ, в той незрозумілий, а при тому глибинно значимий спосіб, який робить і саме життя значущим.

Ні, Ярослав Вижницький не є барометром сьогоднішнього дня. Його тематика не інтерпретує безпосередніх подій, не віддзеркалює проблем, які тривожать нас сьогодні. Навіть стиль його малювання не претендує на модерність. Його непотрібно вияснювати — квіти є

(Закінчення на стор. 4)

Омелян Твардовський

АКАДЕМІКИ УКРАЇНИ — ПРО СПОРТ, ПОЛІТИКУ, ДІЯСПОРУ

I.

Ярослав Яцьків очолює астрономічну обсерваторію Академії наук України. Шість років цей український вчений був віцепрезидентом Міжнародної астрономічної спілки. Під сучасну пору академік Яцьків співпрацює з Утрехтським астрономічним інститутом Голляндії, з яким досліджує фізику зірок і галактику, космічних променів. Недавно в розмові із спортовою колюмністкою Т. Донченко, Яцьків поінформував її, що минулого року при Академії наук України створено Комітет науки і культури для зв'язків з українцями за кордоном. Основна його мета-сприяння інтеґрації української науки та культури у світову систему. Ізольованість України ще до недавнього часу призвела до того, що ми стали неконкурентоспроможні на світовому рівні, несли в собі дуже обмежений, реґіональний характер.

Далі академік Яцьків сказав, що у Києві діє фонд Сороса, який сприяє різним дослідженням. Він виділив кілька мільйонів долярів на поширення комп'ютерної української мови у світі, на розвиток культурних закладів Харкова, на створення екологічної лябораторії у зв'язку з Чорнобилем. Аналогічний Фонд Гумбольда у Німеччині виділив кошти на стажування вчених світу у німецьких інститутах. Цей Комітет не веде ніякої роботи, він сприяє усім іншим установам та інститутам, наприклад, проведення з'їзду Республіканської та Міжнародної асоціяції україністів. На згадку Донченко, про налагодження зв'язків з діяспорою та спонукування провести Всесвітню Українську Олімпіяду, академік Яцьків, відмітив, що Комітет готовий спонзорувати цю чудову ідею і він особисто взяв би участь в тенісовому турнірі... На запит, з якими вченими в діяспорі академік Яцьків має нав'язані стосунки, він відповів: „З професором Едмонтонського університету, директором українського інституту Канади Богданом Кравченком, професором Гарвардського університету Омеляном Пріцаком, членом міжнародної Академії менеджменту Богданом Гаврилишином, професором Вільного Університету в Берліні Богданом Осадчуком. На запит Донченко, яка різниця між середнім українцем за океаном та на батьківщині, академік відповів: — „Середній українець на теренах праматері не відчуває свого походження, у діяспорі гіперболізовано, до сліз. І з вічним болем згадує землю, де він народився. Він зберіг українську культуру, історію, мову, яка дещо відрізняється від сучасної. Необхідність вижити в чужих краях змушувала українців об'єднуватися в землятства, гуртки. Можливо, завдяки цьому вони більш критично ставляться до дійсности, ніж ми. Покоління наших батьків, та й наше привчені до нещирості, до неправди, некритичності. Це не стосується особисто мене, бо я займався природничою наукою, де мислити треба певними логічними абстракціями. Тому, як вчений, мав розкіш говорити правду і не виходити на ту брехню, яка була в інших галузях-історії, літературі. Бо вони виживали, лише дотримуючись 'генеральної лінії'. Звичайно, це їхня біда. Позбутися брехні вдасться вже хіба що нашим онукам, якщо знайдеться біблейський Мойсей і очистить народ довгим пустельним шляхом".

Ігор Юхновський, член Президії Верховної Ради України, академік Академії наук України, голова Комісії Верховної Ради України з питань науки та освіти, голова Народньої Ради. В розмові з Донченко про Всеукраїнську Олімпіяду світу, сказав: „Ідея буде дуже гарна під однією умовою: на Олімпіяді будуть показані великі спортові результати і вона буде орґанізована чітко й раціонально. Я був у різних країнах світу: Канаді, Швейцарії, Італії, Німеччині. Одні роблять свої імпрези дуже гучно й пишно, інші ж, особливо Швейцарія — можливо, скупо, але вкрай раціонально і гідно. І для такої бідної держави, як ми, це — повчальний приклад.

„Недавно славний у світі тенісист Борис Бекер сказав: 'Моя Батьківщина там — де моє тіло'... Ви спілкуєтесь з американськими й канадськими українцями, — продовжувала Донченко, знаєте їхню тугу за Батьківщиною, їхню готовість прийти з допомогою і при змозі повернутися додому. Це що — якась генетична особливість, вийнятковість українців чи вийнятковість — Борис Бекер?

Це, можливо, властиве всім націям, але український народ — великий народ. Крайній від усіх народів Европи, який, вистоявши татарську навалу, витримавши поневолення поляками, ще знайшов у собі сили підніматися і прямувати до самостійності — єдиному виході зі становища, в якому ми зараз опинилися. В цьому ми — особлива нація. Потяг українців до своєї землі сильніший, ніж у інших народів тому, що українець в основній масі-хлібороб споконвіку".

На питання про особливу ролю України у духовному відродженні народів СССР, про яку говорять в колах вчених і письменників, але у російських — говорять про особливу місію Росії, академік Юхновський, відповів: „Яка може бути місія українців у відродженні духовности народів Союзу, коли єдиний вихід його — розпастися на систему незалежних держав. Кожна з них виходить самостійно з кризи, перебуваючи, безперечно в контакті і зав'язуючи між собою природні зв'язки. Тобто, новий Союз — Союз природних зв'язків суверенних держав. Місія українців — безпосередньо на терені України. А в росіян є шанс збудувати свою національну державу..."

Дальше буде.

Іванна Зельська

РУШНИК У ЖИТТІ НАРОДУ

Могло би здаватися, що про таку буденну річ як рушник, що його досі всі вживають, непотрібно навіть згадувати. І це була би правда, бо рушника уживають досі від непам'ятних часів всі мешканці земного простору як ужиткову річ: для втирання рук і тіла, біля кухонного стола і т. п. Українці додатково вживали його, як ритуальну річ: на хрестинах, на заручинах, на весіллі, під час привітання або прощання, а навіть на похоронах, як опускали домовину в могилу.

Здавна всі роди українських рушників були різної величини, різного призначення, та різних декоративних прикрас на ньому, та й по-різному їх називали у залежності їх уживання.

При археологічних розкопах у Києві на Воздвиженському узвозі (тепер вул. Смирнова — Ласточкіна) знайдено вишиваний рушник, що в ньому були загорнуті монети часів князювання Володимира Великого. Це найдавніша вишивана знахідка, що чудом збереглася серед пожеж, бур і війн, що проходили на історичних землях України.

Найдавніші українські декоративні рушники були з тонкого льняного полотна ручно тканого й ручно тканих узорів на них. Із розвитком індустрії уживали фабричне полотно, та прикрашували їх фабричними червоними і кольоровими нитками. Найбільш популярним був червоний кольор і у старинних рушниках він розведений по цілому рушникові, що чітко вирізняється на білому тлі полотна. В північних, центральних і східних областях України на тканих і вишиваних рушниках домінує червоний кольор, кольору ниток фірми ДМЦ — 321. Декуди додавалось дещо чорного, потім жовтого теплих відтінків — кольору вареного жовтка, а потім ще і зеленого кольору. Дальше на захід України, та по обох боках Карпат декоративні рушники мають більше кольорів. Це, мабуть, зумовлене впливом сусідства, а також різноманітністю краєвидів.

Орнамент українських декоративних рушників зумовлений так би мовити модою по розлогих реґіонах України. На Поліссі ткали геометричними взорами по цілому рушнику червоним кольором. У сусідніх областях і Київщині притримувалися на рушниках прикрашення рослинного орнаменту званого „дерево життя", та зображенням на ньому ягід, квітів і пташок. Головний мотив-прикраса був на обох кінцях декоративного рушника, а вздовж обидвох боків хвилястою лінією з дрібними прикрасами йшла т. зв. „кайма", що зложена лягала на образах. Довжина тих рушників була три до чотири метри, бо прикрашувала ряд образів, що висіли під стелю сільської хати, а обидва кінці того рушника звисали по боках.

У західніх областях України рушники були короткі й їх чіпали на кожний образ осібно, та прикрашувані вони були геометричними взорами, часто взятими з жіночих сорочок. Правдиві народні шедеври тих областей ніколи науково не були досліджені, а за большевицькою владою навіть витіснені з ужитку. Головно ті, що їх чіпали над вікнами і деревами, як прикраси церкви й житла. Замість давніших кілкових рушників впроваджено „декоративне пано", що висіло на стіні прикріплене верхньою стороною до нерухомого дрючка.

Не зважаючи на несприятливі умовини побуту рушник, при народженні якого притримувалася породіля, та при христинах дитини таки зберігся, тільки при хрищенні прийняв назву „крижмо".

Придбання дівчиною більшої кількости (до 40) рушників, заохочувало женихів свататися до неї, бо це визначувало також її роботящість і заможність. В час сватання старостів перев'язували рушниками, а перев'язували рушником також святкові хліби, калачі при різних обрядах. Якщо дівчина вже засватана — подала рушники, то в разі порушення звичаю, могло закінчитися судом за невірство молодому. З рушником були пов'язані навіть деякі поняття на селах України: „на рушничку стати" — означало звінчатися, „рушники подати" — це заручитися, „рушників не придбала" — ледащиця, „скриня повна рушників" — то багатство.

Для весільного народного обряду, молода дарувала рушники дружкам а деколи і близькій родині. З тих нею придбаних рушників, багато розходилося по людях, але того народного звичаю притримувались як символу і запорукою добробуту в новій родині. Найдовшими рушниками, бо аж на сім — дев'ять метрів були ті, що їх стелили молодим під ноги, від хвіртки до порога, коли після вінчання йшли до батьківської хати, або від порога до стола в хаті на їх почесне місце.

Хтось доповів мені, що під совєтською владою із-за нестачі вишиваних рушників під час весілля, замінено подачею фабричних хусток і це оправдувало би великий попит на них, що всі ми недавно це переживали, як нашим рідним в Україні було їх дуже потрібно.

Крім головніших наведених тут народних звичаїв з уживанням рушника, ще треба згадати, що тканими і вишиваними рушниками прикрашували не лише житло, але також обладнання в церквах і малих капличках: образи, двері, вікна, придорожні й пільні хрести, де вони доживали зотління на сонці, вітрі, дощі. На Волині я зустрічала замість рушників почіплені вишивані хвартушки, чим пояснювали, що після „втрачення віночка чистоти" — невинности, там знаходили свою покуту.

По всій розлогій території України було багато різнорідних відмінностей, що можуть пригадуватися. Остаточно стверджено, що в змінених обставинах, та частинне переселення українців зі села до міст, осередків багато гарних, виховних і будучих народних звичаїв забувається та змінюється, але про них нам треба знати, пам'ятати й цінити, як народну культуру, якої вишиваний чи тканий рушник є невід'ємною частиною.

Довге, постійне, неґативне ставлення займанців України до української культури, що конечно хотіли нас обезцінити, защепити неґативні прикмети розсварення, вщепити меншевартість та заволодіти нашим земним простором із його жителями мало свій вплив на вдачу українців. При дещо сприятливіших умовинах України у наш час, ми маємо бути свідомі культурних здобутків наших предків, та ними дорожити і тим дещо допомагати нашим землякам в Україні визволитися від чужої займанщини, і бути господарями у власній хаті.

„Треті совєти..."

(Закінчення зі стор. 1)

так треба вашої помочі, вашого досвіду, знання, тощо, якого брак так відчуваємо.

— Як добре почути **від** вас таку настанову, бо вона реалістична, але як ви її здійснюєте і чи маєте гурт однодумців?

— Я стою на демократичній плятформі, а що є однодумці, вказали добре останні вибори, які мене обрали. Але не всі мусять бути тієї самої думки — коли є одна ціль то її не перешкоджають відмінності поглядів. Одне важливе, щоб ми буду**вали** тепер Україну мирним шляхом і не допустити до громадянської війни, бо це була б диктатура, а ми не можемо будувати знову на тоталітарних засадах. Щоб будова була тривка, треба спершу копати яму та ставити підвалини.

— Чи мали ви можливість так розпочинати?

М. Яковина з певною гордістю вираховує нам ті частинні успіхи, які вдалося осягнути в Івано-Франківській області. Він стверджує з **певністю,** що тут найбільше фармерів з цілої України, що ця область перша впровадила земельну реформу, піднесла приділи, змінила напрям шкільництва.

— Це нас особливо цікавить, бо нам здається, що важливе є саме почати перевиховувати дітей, щоб змінити ментальність загалу у майбутньому. Тому ми взяли різними способами деполітизувати шкільництво. В нашій області працює 695 загальноосвітніх шкіл. До недавна російська мова була в тих школах упривілейована, тепер російської в перших чотирьох клясах не вивчають. Ми стараємося кращою платнею заохотити українських вчителів до навчання. Управління народної освіти нашої області випускає окрему газету для учителів.

— А як у вас із шкільними підручниками?

— Декілька видруковано у Львові і ми їх дістали та копіюємо, є піручники історії І. Крип'якевича, є Біблія, Євангеліє, але їх куди замало. Збільшено години навчання природознавчих та математичних **предметів. Все це однак ще вимагає** багато технічних і фахових засобів, а в цій ділянці, як і в інших, ми майже досі не отримали помочі Заходу. А основою духовного відродження нашого народу вважаємо саме перебудову та оновлення загальноосвітньої школи, впровадження концепції національної школи. Тому наші намагання ідуть в тому напрямі, але із-за браку засобів — **дуже** поволі.

— Це правильно, що ви поставили наголос на шкільництво, але як вам удасться перевиховати людей, що виросли у давній системі?

— Це чи не **одне** із найважичх завдань. Люди звикли працювати по-давньому, через брак культури не розуміють демократизації, а тут ми все ще адміністративно і політично зв'язані грубими ниточками з давньою системою. Тут треба справжньої стратегії, щоб змінити настанову у населення, щоб вміло довести людям, що не Рух є причиною цього економічного стану, а Москва, яка намагається пов'язати нас із собою ще й спільною відповідальністю за усі негаразди, про те аби центральна влада утотожнювалась з місцевою. Це теж на їх думку добрий спосіб дескредитувати Рух через гасло „чим гірше — тим ліпше".

— А як цю стратегію перевести в життя? Воно не так легко, коли населення відчуває брак економічного добробуту. От, треба нам закасати добре рукави і працювати в Західній Україні, щоб цю економічну кризу загальмувати. А тоді через добробут Галичини, та привабливість нашого способу життя, прийде ідея самостійности. Ось візьміть як приклад Литву. Тому, що економічно вона дає собі раду, навіть росіяни не хочуть звідти повертатися домів.

Ви згадали росіян, а чи у вашій області багато іншонаціональних мешканців?

— Розуміється; хоча 95% українців, то все ж маємо 4% росіян, 0,2% поляків, 0,2% білорусів і 0,1% жидів. Але в демократичному суспільстві я не можу дбати лише про свій народ, але також про добро меншинних груп. В органах місцевої влади маємо керівників неукраїнців і маємо їхню повну співпрацю. Навіть 10 караїмів, що живуть у Галичі, мають Караїмську вулицю. Бо ж вони нащадки тих, які поселилися тут перед 700 роками та постійно жили. Німецькі колоністи створили своє товариство, кладовища не поруйновані та є під охороною Обласної Ради. Досі конфліктів у нас національних немає, є вони, на жаль, лише між своїми, зокрема, що торкається релігійних переконань.

Наш гість передає нам цілий пакетик інформаційних матеріялів про „свою" область із точними статистичними даними, але також із списком потреб. Справді можна подивляти цю молоду людину — мистця по професії, який з такою докладністю та послідовністю працює над втриманням цілого економічного та культурного життя на поверхні, без допомоги зізовні. І це він раз-у-раз підкреслює у розмові з нами.

— Наш бюджет буде дефіцитний, нам дуже важко, але ми стараємося самі піднести свій рівень в кожній ділянці. І якось це робимо. Ось бачите, недавно зробили ми опит серед населення Івано-Франківського, що вони думають про теперішній та майбутній стан, та про нашу працю. 43% уважає, що у наступних виборах будуть голосувати за вибором компетентних осіб на провідні місця в області, 30% заступають політику Руху, 14% Української Республіканської Партії, а лише 8% комуністичної. Чи не вказує воно, що ми робимо правильну роботу?

М. Яковина, хоча вперше відвідує наш континент, не буде тут довго. Каже, що обов'язки дома на це не дозволяють. Два тижні — це дуже коротко. А так хотілося б, щоб саме він більше, як деякі інші відвідувачі, розповів нашій громаді про цю конструктивну працю в Івано-Франківській області, про можливості, які там існують до росту і як ми можемо їм допомогти.

В навечер'я від'їзду додому, в четвер 6-го червня, о год. 6:30 вичора, М. Яковина доповідатиме про проблеми нової адміністрації в Івано-Франківщині, у приміщенні УНДому в Ню Йорку. Цікаве, скільки прихильників цієї найкращої області Західньої України він знайде серед громади метрополії?

В ПЕРЕМИШЛІ ПОМЕРЛА К. ХУДЬО

Джерзі Сити, Н.Дж. — Вночі з неділі на понеділок, 2-го на 3-го червня 1991 року померла у Перемишлі на 84-му році життя бл. п. Катерина Худьо, мама одної з працівниць в Головній Канцелярії УНСоюзу, Ірини Худьо. Покійна залишила в смутку двох доньок: Ірину і Стефанію Ольховик і двох синів, Богдана і Мирона з родинами.

Дирекція
Українського Народного Дому Інк.
в Ню Йорку

повідомляє, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Уділовців Українського Народного Дому

відбудуться

в суботу, 22-го червня 1991 р., о год. 5-ій по пол.
в приміщенні Українського Народного Дому
при 140-142 Друга авеню в НЮ ЙОРКУ

Тому, що багато Уділовців виїхали з Ню Йорку, змінили свої адреси і листи вислані на їх старі адреси повертаються, просимо свої нові адреси подати до Дирекції Українського Народного Дому на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL HOME INC.
140-142 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Українська Вільна Академія Наук

запрошує громадянство на

ДОПОВІДЬ

гостя з України

ДМИТРА СТЕПОВИКА

співробітника Інституту Мистецтвознавства, Фолкльору та Етнографії ім. М. Рильського Академії Наук України.

ТЕМА ДОПОВІДІ:

„УКРАЇНА НАПЕРЕДОДНІ ДВОТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА"

Доповідь відбудеться

в неділю, 9-го червня 1991 р. о 2-ій год. дня
в будинку Академії

206 Захід 100-та вул., Ню Йорк. Тел.: (212) 222-1866

П'ЯТИЙ З'ЇЗД БАЙРОЙТСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

— відбудеться —

в суботу, **21-го і неділю, 22-го вересня 1991 року на СОЮЗІВЦІ, Кергонксон, Н. Й.**

На цей з'їзд щиро запрошуємо професорів, учнів та всіх колишніх мешканців Байройтського табору.

ПРОГРАМА

Субота, 21-го вересня

Реєстрація, товариські гутірки, ювілейна зустріч абітурієнтів — 1946 та 1947 років, спільна знимка, коктейл, відкриття, бенкет з мистецькою програмою, а відтак забава при звуках оркестри Б. Гірняка.

Неділя, 22-го вересня

Служба Божа, спільний полуденок та висвітлення фільмів і прозірок з попередніх з'їздів.

За ближчими інформаціями телефонувати: **(609) 784-2378**
або (201) 287-0635

З огляду на обмежену кількість кімнат Управа Союзівки просить якнайшвидше замовляти приміщення на адресу:

SOYUZIVKA — Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446 • Tel.: (914) 626-5641

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої найдорожчої

бл. п.

Уляни Марії Кунинської-Шмериковської

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у четвер, 13-го червня 1991 р.

в церквах:

Непорочного Зачаття в Гемтремк, Миш., 10:00 рано;
Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., 7:00 рано;
св. Юра в Ню Йорку, Н. Й., 9:00 рано;
св. Николая в Пассейку, Н. Дж., 6:15 рано;
у Візантійській Каплиці Національного Храму Непорочного Зачаття у Вашінґтоні, Д. К., 8:30 рано.

Про молитви за душу нашої Уляночки просять

БАТЬКИ і РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що дня 19-го квітня 1991 р. упокоївся в Бозі в Бруклині, Н. Й. на 78-му році життя

наш найдорожчий

БРАТ, ВУЙКО і СТРИЙКО

бл. п.

КОНСТАНТИН ІВАН ТРАЧУК

Горем прибита родина:

сестра — ФІЛЬОМЕНА МИНДЮК
сестрінок — БОГДАН МИНДЮК з жінкою ХРИСТИНОЮ і сином РОМАНОМ
сестрінки —
УЛЯНА РОБЕРТСОН з мужем РЕҐІНАЛЬДОМ, донькою АНДРЕЄЮ і сином АНДРІЄМ
МИРОСЛАВА ЗАЛУЦЬКА із сином ДАНИЛОМ
брат — ПЕТРО ТРАЧУК з дружиною ІВАННОЮ
братанки —
ОРЕСТ ТРАЧУК з родиною
МИРОН ТРАЧУК з родиною

ПОХОРОН відбувся дня 22-го квітня 1991 р. з похоронного заведення Trzaska Funeral Home **в Бруклині, Н. Й., на українськім католицькім цвинтарі в** Hamptonburg, N.Y.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в четвер, 23-го травня 1991 р. відійшов у вічність

бл. п.

ФЕДІР ЛУЦИШИН

колишній в'язень німецьких концентраційних таборів, довголітній діяч в СУМ-івському житті, активний член в організаціях Визвольного Фронту і гарячий приклонник патріяршого руху.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА відбулися в п'ятницю, 24-го травня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ були відслужені в суботу, 25-го травня, о год. 10-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

28-го травня — у вівторок рано — тіло покійного було перевезене до Elysburg, Pennsylvania.

Прибиті смутком:

дружина — АЛЬБІНА
дочка — ЛІЗА з родиною
сестри в Україні — ІРИНА і ТЕКЛЯ з родинами

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 29-го травня 1991 р. по довгій недузі відійшов у вічність у Бостоні, Масс.

наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

РОМАН МИКОЛАЄВИЧ

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

проживши 87 літ, нар. в Тернополі, Україна, учасник Визвольних Змагань, учитель Тернопільської гімназії Рідної Школи, член кореспондент НТШ і комісії реґіональних дослідів і публікацій, головний редактор збірника рідної Тернопільщини 3-ій том „Шляхами Золотого Поділля".

ПОХОВАНИЙ — субота, 1-го червня 1991 р. на місцевому українському католицькому цвинтарі св. Йосифа в Бостоні, Масс.

Залишив у невимовному смутку:

дружину — НАТАЛІЮ
доньку — НАДІЙКУ
сина — ЮРІЯ
сестру — ІРЕНУ з дітьми і внуками
сестрінків — РУСЛАНУ, НАТАЛІЮ і АСКОЛЬДА в Україні
кузина — ОЛЕГА ЧУМАКА з родиною в Канаді

Замість квітів просимо складати пожертви на народні цілі.

НАРОДНІ ДЕПУТАТИ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

У суботу, 4-го травня, в залі української православної церкви св. Володимира відбулася зустріч громадянства з чотирма депутатами Верховної Ради України. Цій зустрічі посприяло місцеве Товариство допомоги Україні при співпраці Бі-Ті-Ен Корп. Організаційний референт РДУ Степан Шмотолоха представив публіці гостей. Це — Володимир Гриньов, заступник голови Верховної Ради УССР і співголова Координаційної Ради Партії Демократичного Відродження України, Валерій Мешеряков — член постійної Комісії Верховної Ради УРСР з питань культури, Володимир Крижанівський — член Комісії Верховної Ради УССР з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин, Сергій Макаренко — секретар постійної Комісії Верховної Ради УССР в справах Рад Народних Депутатів і розвитку місцевого самоврядування. На відміну від трьох своїх колег-депутатів, які прийшли до парляментської діяльності від науки, він є колишнім муляром в шахті „Чайкино" Донецької области. Він член КПСС. П'ятий гість — керівник і адміністратор зустрічей депутатів з громадянством ЗСА д-р Сергій Буряк, професор Української Школи Міжнародної Торгівлі у Києві, автор трьох книжок і численних публікацій в ділянці соціології та торговельних і міжнародних зв'язків. Він викладав в багатьох університетах в Україні, ЗСА, Парижі і Льозанні, а зараз є дорадником нових демократичних партій. Він є також головою Ради Дорадників Українсько-Американського Товариства Відродження.

Інж. Зенон Захаріясевич, голова Товариства Допомоги Україні, представив гостям нашу громаду, яка нараховує близько 5.000 українців. Маємо 4 Церкви і 19 активних громадських організацій.

Опісля виступили депутати з України.

Перший промовляв Володимир Гриньов. Ось деякі епізоди з його промови: „Сьогодні, коли відбуваються важливі події в Україні, коли вже є реальна мета суверенности України, дуже важливо пізнати, що ми сьогодні являємо собою... Я росіянин, але ми в парляменті виборюємо суверенність України разом з українцями, євреями, представниками інших націй. В цьому процесі ми хочемо мати єдність з українцями поза межами України... Ми приїхали сюди, щоб розповісти, що є Україна, що вона реально існує. В державному департаменті у Вашінгтоні ми казали, що уряд ЗСА повинен зрозуміти, що в СССР є не тільки Горбачов і центр, але також є суверенні республіки... Будемо працювати в тому напрямі, щоб Україна стала суб'єктом міжнародного права. Ми знаємо тепер, куди тепер просуватись, на кого спиратись. Сподіємось, що зробимо те, що належить зробити сьогодні на Україні".

Промова депутата п. Валерія Мищерякова віддзеркалювала дуже складні, може, не всім зрозумілі, але позитивні процеси відродження України. „Після туру по Америці, — сказав він — я ще більше не хочу бути комуністом. Тому я мушу спростувати твердження п. Степана Шмотолоха, нібито я є членом КПСС. Разом з п. Гриньовим ми вийшли з Комуністичної Партії і працюємо в Партії Демократичного Відродження України. Я репрезентую велике місто Харків, в якому мешкають не тільки українці але й багато росіян. Я росіянин і це не дуже добре володію українською мовою, але радо вивчаю її. Мої діти володіють українською мовою дуже добре... На сході зараз відбуваються важливі події. Коли два роки тому росіяни із застереженням сприймали ідею національного відродження України, сьогодні ситуація інакша: ми за суверенну, незалежну Україну. Я не народився в Україні. Мої діти українці російського походження і разом з українцями, євреями, вірменами й іншими народами будемо будувати з вашою допомогою суверенну Україну. Ми всі — невід'ємна частина народу України".

Депутат п. В. Крижанівський продовжував цю ідею солідарности вільних народів: „Україна має тепер національний спокій на своїй землі... Є надзвичайно важливим, щоби всі громадяни будували демократичний розвиток і поступ без огляду на національність". Він зазначив потребу пошани до росіян, цитуючи слова Чорновола: „Якщо хто скаже слово „москаль", то будемо просити в Києві трохи місця на Колимі, щоб люди, які таке говорять, трохи перепочили там і остудили свою голову, і щоб більше на Україні не чути було такого слова".

Депутат Сергій Макаренко розпочав своє слово враженнями від перебування в Ню Йорку, де в перших днях він ні разу не почув в українському середовищі ангкійської мови. „Це було дивно, — відзначив п. Макаренко. — Ми бачили, що маленькі діти знають дуже добре українську мову. На жаль, подібної любови до рідної мови навіть в Україні сьогодні ще не скрізь зустрінеш". Він ствердив, що у східній Україні є порівняно низька національна свідомість. „Але незважаючи ні на що Україна прагне дійсного суверенітету." Він є певний, що „з одного центру, з Москви, неможливий шлях до суверенности поодиноких республік. Вони повинні мати свої шляхи". П. Макаренко погодився з оцінкою п. Крижанівського, що на Україні тепер панує національний спокій. „Хоч політична боротьба є застрена, сказав п. Макаренко, таких подій, які відбувалися в Прибалтиці і Грузії, у нас не було". Він закінчив своє слово оптимістичною думкою: „Зараз настав такий час, що Україна може досягти дійсної незалежности, бо народ виразно відчув потребу утворення своєї держави. З цього шляху він ніколи вже не зверне!"

Др. Сергій Буряк у своєму виступі конкретними прикладами ілюстрував політичну атмосферу на Україні: „Два місяці тому я вмикаю телевізор і бачу, як голова Львівської обласної Ради народних депутатів п. Чорновіл надає слово Голові Верховної Ради України, членові Політбюро КПУ А. Кравчукові. Він починає говорити те саме, за що 20 років тому Чорновіл отримав 10 років тюрми". Дальше, д-р Буряк називає п'ять стадій до незалежности: мовна, культурна, економічна, політична і державна незалежність. „Українська мова, підкреслив д-р Буряк, була так мало уживана, що наші письменники почали боятися, що їх книжок ніхто не буде читати. Ця трагічна ситуація викликала зворотну реакцію: українські письменники стали на шлях активної українізації суспільного життя. Тепер цей процес такий сильний, що його зупинити не можна". Д-р Буряк звернув також увагу на радикальні психологічні зміни в нашому народі: „Через 73 роки ми не знали на нашій землі, що таке політика. Не було політиків, були лише диктатори. Сьогодні ми маємо просто розкішний ряд висококваліфікованих політичних діячів". Наприкінці д-р Буряк досить докладно розгорнув свій політичний світогляд: „Американський бізнесмени хвилюються, що буде з Радянським Союзом. Звичайно, він уже не буде таким як раніше. На території Радянського Союзу є 15 республік, які мають свою землю. Всі вони прямують до незалежности і вони будуть незалежні. Новий союз повинен мати спільний ринок, організацію безпеки, подібну до НАТО, кожна республіка матиме право на зовнішню і внутрішню політику, податки". Монополію ядерної зброї віддає д-р Буряк Росії, бо лише одна держава має право розпоряджатись цією страшною зброєю..." Д-р Буряк таким чином синтезує свій світогляд: „Не лише ми є колонією Росії, всі ми є колонією цієї страшної системи. Ми є союзниками росіян..."

В дискусійній частині зустрічі депутати виявили себе в дещо іншому світлі. На питання, яке було рішення парляменту в справі вимог страйкуючих студентів 23-го квітня ц. р. (вони визначили свої вимоги ще 17-го жовтня 1990 р.), п. Гриньов, який особисто брав участь в переговорах з студентами, ствердив, що „парламент не зробив ані одного кроку, що заперечує позицію студентів, але щодо часу, то їх вимоги не виконувалися. Прохання студентів, щоб перевести референдум в справі довір'я до парляменту було відкинуто". Від 17-го жовтня минулого року до сьогодні багато змінилось, запевнив п. Гриньов, нагадавши, що коли 17-го жовтня кричали „ганьба Кравчуку!", то сьогодні „Кравчук веде Україну дійсно до суверенітету". Факт, що 80 відсотків населення голосувало за союз суверенних держав, а не за федерацію, був доказом довір'я до парляменту.

Закон про вибори на багатопартійній базі був би зараз на користь комуністів, і тому п. Гриньов вважає, що цей закон треба прийняти лише після ухвалення конституції. Пан Гриньов також погоджується з вимогами студентів націоналізувати майно компартії, але цьому чинить сильний опір прокуратура, міністерство юстиції та арбітраж. Якщо йдеться про військо, то „ми, а також значна частина комуністів, розмієно, що Україна повинна мати свої територіяльні війська і мати свою частку стратегічних військ. У противагу п. Бурякові, я думаю що Україна також повинна мати контроль над ядерною зброєю. Але сьогодні закон про військову службу, зауважив п. Гриньов, не має розробленого механізму координації з іншими державами і тому розмови на цю тему ще не виходять зі сфери емоцій". Гриньов ствердив, що праця парляменту йде дуже повільним кроком, бо не має достатньої кількости професійних кадрів. Він обіцяв, що всі вимоги студентів будуть розглянуті на сесії парляменту 13-го травня ц. р.

На запитання, чи селянство розуміє проблеми, з якими зустрічається парлямент, п. Буряк змалював консервативне село, яке не розуміє духу нового часу і міряє все стандартами комуністичної системи. Осібне питання стосувалося того, як діяспора може допомогти Україні в процесі демократизації і розв'язання економічних проблем. „Найкращою допомогою для України буде саме те, що зробить нас здатними прилучитись до спільного ринку в світі" — була відповідь. Соціялізм є неспроможний до ведення конструктивної господарки. Тому„,нам треба економістів, які могли б у нас виховати пеофесійні кадри". Але крім економістів, нам треба також інформацій у всіх ділянках соціяльного і політичного життя. Чим більше ми будемо поінформовані, тим скоріше подолаємо тоталітарну систему. Захід мусить знати про Україну і її необмежений потенціял".

Присутніх на зустрічі цікавило, чому знову заарештували Степана Хмару? Чому його позбавили дипломатичного імунітету? Яке ставлення народних депутатів до вимог шахтарів? Відповідає Гриньов: „Сьогодні справа Степана Хмари — це вже справа суду. Парлямент зробив дурницю, коли заарештували С. Хмару. Це був синдром большевизму, який нехтує законами і моральними стандартами. Прокурор і комісія з депутатської етики повинні були розглянути питання арешту і передати до Верховної Ради. Але Верховна Рада, не чекаючи на парлямент, вирішила заарештувати С. Хмару. Чесно кажучи,продовжував свої міркування Гриньов, я особисто не поважаю С. Хмару. ...Є у нас два типи большевиків, які не шанують закону: це синьо-червоні большевики і жовто-блакитні большевики. Степан Хмара теж большевик! Він — руйнівна сила, бо є деякі політичні моменти, які треба вирішувати дуже обережно". В. Крижанівський додав: „Народна Рада каже, що тяжко буде для нас, коли Степан вийде з тюрми. Він вважатиме нас за колаборантів".

Мещеряков завважує: „Ми так погано живемо на Україні, що стали емоційними. Таким емоційним є С. Хмара".

Макаренко, колишній шахтар, відзначив, що шахтарі, крім економічних вимог, мали ще й політичні. Вони домагались відставки президента СССР Горбачова. Ця складна справа, сказав Макаренко, „належить до компетенції Верховної Ради".

На запитання, чому така урожайна країна, якою є Україна, просить допомоги в Німеччини, деп. Крижанівський відповів коротко: „Треба змінити лад!"

В кінці програми С. Шмотолоха представив публіці великого приятеля українців Дена Монтано, президента Бі-Ті-Ен Корп., який допоміг в організації цієї зустрічі.

В епілогу подаю під розвагу читачів мої особисті спостереження. Небуденна зустріч депутатів Верховної Ради з громадянством дала можливість пізнати ідеологічну і психологічну позицію опозиції щодо домінуючої комуністичної частини депутатів. Не важко розпізнати, що її гості депутати є репрезентантами федеративного концепту суверенности України. Цей концепт включає акції в напрямі повного визволення нашого народу, хоч часто у виступах депутатів звучали слова: самостійність, незалежність. Немає сумніву, що український народ переходить соціяльну, політичну і психологічну еволюцію в напрямі визволення з комуністичного ярма. Першим етапом в цій еволюції є осягнення суверенности. В тому підтримують нас росіяни та інші етнічні групи. Це має епохальне значення, якщо взяти до уваги, що росіяни сторіччями були антагоністами української самостійности. Але цей процес еволюції є повільний, бо „неможливо викоренити із людських душ рабство за 2—3 роки, коли прищеплювали його впродовж трьох поколінь" писав Л. Лук'яненко. Тому нам не раз прийдеться проковтнути гіркі пілюлі від людей, які не розуміють змісту національних змагань української спільноти.Вороже ставлення депутатів до С. Хмари, підкреслене епітетами, яких не повинні собі дозво-оправдане. Можливо, що С. інського парляменту є неоправдане. Можливо, щоС. Хмара переступив правила стратегії Верховної Ради, але все ж таки, коли він розбудив Донбас, пригадав шахтарям, що вони сини України. Перемога над владоможною клясою не є, як каже Лук'яненко: „ось, ось за рогом сусіднього будинку, а десь далі". Неможливість осягнути в короткому часі національну незалежність, схилила багатьох людей до скептицизму і песимізму. Треба визнати, що в останніх місяцях було багато досягнень, з яких ми повинні радіти. І тому ми мусимо продовжувати свою допомогу Україні, яка хоч повoлі, але нестримно наближається до незалежности.

Ігор Лесик

Річниця Чорнобиля у Віндзорі

На фото (зліва направо): організатори відзначення п'ятої річниці Чорнобиля у Віндзорі — Іванна Кєлбаса, Марта Спольська-Пилип'як, член канадського парляменту Герб Ґрей, Лариса Андрусяк, о. Володимир Макаренко, Галина Мордованець-Реґенбоґен.

Канадський Фонд „Дітям Чорнобиля" у Віндзорі відзначив п'яту річницю нуклеарної катастрофи в Чорнобилі концертом 13-го квітня, зокрема виступом соліста з Ню Йорку Алекса Голуба і танцюристів „Соняшника" з Четему. Організатором бенефісу-концерту була Ірина Момотюк.

Голова Канадського Фонду „Дітям Чорнобиля" д-р Ярослав Щудрак розповів про поїздку в Україну і про старання Володимира Яворівського у справі відкриття діяґностичної поліклініки в Києві.

Під час вечора були експоновані знімки хворих дітей з околиці Чорнобиля.

В п'ятницю, 26-го квітня, в годині 6.30 вечором відбулося відзначення п'ятої річниці Чорнобиля в міському парку Дієн Ґарденс. Керівником програми була Ілейн Волощак, яка в загальних рисах розповіла про Чорнобильську катастрофу і про масові заходи з нагоди її п'ятої річниці в Канаді і в Америці. І. Волощак прочитала також звернення від посадника міста. Молитви відмовили три священики: о. Володимир Макаренко з української православної катедри св. Володимира, о. Е. Галицький і о. П. Грицик з української католицької свв. Володимира і Ольги. Варто зазначити, що о. В. Макаренко приготовив релігійну програму в українській і англійській мовах. Він доклав чимало зусиль до того, що православна катедра св. Володимира зібрала на Чорнобиль 2,200 дол. Щире спасибі йому і всій громаді.

Іван Мордованець

Україна далі його інспірує

Зіґен, Німеччина (Й. С.). 18-го квітня в західнонімецькому місті Зіґен відбулось відкриття персональної виставки українського мистця Володимира Стрельникова, який зараз проживає в Мюнхені. Тепло привітавши присутніх, завідуючий відділом культури міста Фрідер Штекер передав слово доцентові місцевого університету д-рові Йосифові Сірці. Доповідач ознайомив слухачів з драматичними моментами в житті українського мистця, який належав до групи нін-конформістів і 1978 р. виїхав на Захід. Спочатку опинився В. Стрельников у Відні, а згодом йому вдалось переїхати до Мюнхену, де знайшов підтримку серед української еміґрації. Мистецьким творам Стрельникова притаманна медитативна гармонія кольорів. Вплив України відчувається на ніжнобронзових тонах його творів, оскільки на Одещині бракує зеленого літа. Степ, море, сонце та Одеса — це інспеpативні теми, що віддзеркалюються в картинах Володимира Стрельникова. Останнім часом Володимир Стрельников перейшов до найпростіших конструктивних форм; модитативний спектр кольорів його картин віддає теплоту його батьківщині. Акварелі, олія та рисунки — оригінальні твори українського мистця, який знайшов серед німецьких прихильників мистецтва не тільки захоплення, але й покупців. Виставка тривала до 12-го травня ц. р. Дуже прихильно висловились про виставку німецькі газети.

ЗАСТУПНИК ЗАВІДУЮЧОГО архівом німецької Партії демократичного соціялізму (до недавнього часу — комуністичної) Льотар Горнбоґен повідомив, що незадовго перед усуненням від влади Еріх Гонеккер знищив частину архівів, які містили інформації про його діяльність у кінці 1960-их на початку 1970-их років, коли він готувався зайняти пост Вальтера Ульбріхта — першого секретаря Соціялістичної єдиної партії Німеччини, як тоді називалася Комуністична партія Східньої Німеччини.

На картинах...

(Закінчення зі стор. 2)

квіти, гори є гори, будинки — будинками, навіть засніжені авта на дорозі в зимову ніч — і їх легко вгледіти на картині. Його не турбує, чи відповідає він сьогоднішній моді, чи ні. Він є собою і творить так, як відчуває він сам. І, мабуть, глядач повинен так само підходити до його творів — не узалежнюватись від чужих завважень, не боятись безпосереднього особистого відношення до його картин.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ДАНЧИШИН, член УНС Відд. 42-го ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж. помер 23-го квітня 1991 року на 69-му році життя. Нар. 1922 року в селі Воля Бараницька, Україна. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Романа і Михайла та дочку Люсі; брата Василя в Америці та брата і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 27-го квітня 1991 року на цвинтарі Св. Марії в Седл Брук, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Ю. Котляр, секр.

ІВАН ВОЙТОВИЧ, член УНС Відд. 1-го ім. св. Андрія в Шамокіні, Па. помер 5-го березня 1991 року на 79-му році життя. Нар. 12-го липня 1911 року в Шамокіні, Па. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Говп, братів Павла і Волтера; сестер: Ольгу, Ґлорію і Анну. Похорон відбувся 7-го березня 1991 року на цвинтарі Преображення в Шамокіні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Юрій Полиняк, секр.

ДЖАН ЛЯРСОН член УНС Відд. 220-го Б-ва свв. Петра і Павла в Чикаґо, Ілл. помер 27-го березня 1991 року на 91-му році життя. Нар. 1900 року в Канаді. Членом УНС став 1931 року. Залишив у смутку дружину Вікторію, сина Роберта, внука Джана Лярсона, внучку Інґред Кнеттер, та сестру Ольгу Лярсон в Канаді. Похорон відбувся на цвинтарі „Аур Леді оф де Дезерт" в Таксон, Арізона.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ГРИГОРІЙ ТКАЧУК, член УНС Відд. 356-го Т-ва „Карпати" в Омага, Небраска, помер дня 10-го квітня 1991 року на 70-му році життя. Нар. 1921 року в селі Камінка Велика, Зах. Україна. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Анну, 2-ох синів Богдана і Григорія, дочку Христину та 6 внуків, рівнож ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 13-го квітня 1991 року на цвинтарі св. Івана в Омага, Небраска.

Вічна Йому Пам'ять!

Олекса Прудивус, секр.

СТЕФАН ВЕРБОВЕЦЬКИЙ член УНС Відд. 220-го Б-ва свв. Петра і Павла в Чикаґо, Ілл. помер 15-го березня 1991 року на 68-му році життя. Нар. 1923 року в селі Пробіжна, Україна. Членом УНС став 1954 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Мирона з дружиною Сузанною і Михайла з дружиною Тересою, внука Івана Михайла та три сестри Анну, Марію й Емілію в Україні. Похорон відбувся 19-го березня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ІВАН ГОЛИК, член УНС Відд. 439-го ім. Е. Коновальця в Садбирі, Онт. Помер 22-го березня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 17-го жовтня 1917 року на Україні. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Івана з дружиною Діяною та двох внуків Михайла і Джексона. Похорон відбувся 25-го березня 1991 року на цвинтарі Сивік Меморіял в Садбирі, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Зацерковний, секр.

ВАСИЛЬ СМОЛЯРСЬКИЙ, член УНС Відд. 358-го Т-ва „Львів" в Пармі, Огайо помер 3-го березня 1991 року на 81-му році життя. Нар. 1910 року в Омага, Небраска. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Юстину. Похорон відбувся 5-го березня 1991 року на цвинтарі Святого Хреста в Брукпарку, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ ГУЦЬКОВ, член УНС Відд. 132-го Т-ва „Запорозька Січ" в МекКіспорт, Па., померла 25-го лютого 1991 року на 78-му році життя. Нар. 14-го серпня 1912 року в МекКіспорт, Па. Членом УНС стала 1931 року. Залишила у смутку дочку Меланію А. Гутсков і синів Григорія і Луїза. Похорон відбувся 28-го лютого 1991 року на цвинтарі св. Івана в Норт Герсвиллс, Па.

Вічна Їй Пам"ять!

Михайло Смерека, секр.

МИХАЙЛО КУРЛЯК, член УНС Відд. 38-го ім. св. Миколая в Обирн, Н.Й. помер 26-го січня 1991 року на 69-му році життя. Нар. 22-го вересня 1921 року в Україні. Залишив у смутку дружину, брата і сестру. Похорон відбувся 29-го січня 1991 року на цвинтарі св. Матея в Баффало, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Едвард Ґузиляк, секр.

МАРІЯ ДАВИД, член УНС Відд. 156-го ім. Тараса Шевченка в Бругкейвен, Па. померла 26-го лютого 1991 року на 93-му році життя. Нар. 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1915 року. Залишила у смутку дочку Катерину Лаґош, четверо внуків і троє правнуків. Похорон відбувся 28-го лютого 1991 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Спрінґфілд, Па.

Вічна Її Пам'ять!

Михайло Новак, секр.

МАРІЯ ГЕРБАК, член УНС Відд. 56-го ім. св. Івана Хрестителя у Вілінґ, В.Ва. помер 29-го березня 1991 року на 73-му році життя. Нар. у Вілінґ, В.Ва. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку родину. Похорон відбувся на місцевому цвинтарі у Вілінґ, В.Ва.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар